
WIDAR ANDERSSON:

MOLNSTODEN

Boken *Molnstoden* är full av eleganta sammanfattningar och lysande exempel. Patrik Engellau, som skrivit boken, demonstrerar såväl djupa samhällsinsikter som en stark tro på människans möjligheter i vår föränderliga värld.

Engellau beskriver till exempel hur den tidigare svenska livsstilen dominerats av drömmen om "PV, TV och WC". Drömmen kunde realiseras genom enträget arbete och en samhällsorganisation där alla, såväl hög som låg, drog åt ungefär samma håll.

Bygga eget hem

Det fanns tydliga mål för arbetet och målen kunde uppnås. Folk fick det bättre. Jag är själv född 1955 i det lilla bruksamhället Olshammar i Södra Närke. 1962 kunde far och mor bygga ett eget hem. Jag skall aldrig glömma den stolthet och glädje som strålade från mina föräldrar vid inflyttningen.

Eller den första bilen. En grön Austin. Hela familjen stuvade in sig i den lilla plåtburken för provturen. Det gick bra för Sverige. Och det gick bra för oss.

Molnstoden av Patrik Engellau. Den Nya Valfärden, 1993.

Men vi vande oss. Huset blev en självklarhet och Austin blev en Folkvagn som blev en Amazon som blev en SAAB som blev en. . .

Förtroliga band

Patrik Engellau sammanfattar:

"Den gamla livsstilen – PV, TV och WC – har spelat ut sin historiska roll för gamla industriländer som Sverige. Vi ser denna dröm dra vidare ut i världen, österut, där den eggas andra samhällen till stordåd. . . . hos oss väcker den inte längre samma entusiasm. . . Dess löften om marginella förbättringar är inte tillräckliga för att ge oss känslan av att våra eventuella ansträngningar skänker oss mening med livet."

Boken ägnas, efter dessa sammanfattningar, åt diskussioner om hur politik, ekonomi, människa och framstegstro åter skall knyta förtroliga band.

Molnstoden är, utifrån mitt perspektiv, välgörande fri från sådant som stört mig i en del av Den Nya Valfärdens tidigare publicerade böcker och rapporter. I de tidigare alstren har den allt överskuggande ambitionen varit att uppfinna nya selektiva bidragssystem vars huvudpoäng är att i princip exkludera medelklassen och uppåt från välfärdssystemen. Jag skall

inte här diskutera avigsidorna med sådana "fattigstrecksystem" men anledningen till att jag trots allt nämner dem, är att Molnstoden har en helt annan inriktning.

Underifrån och upp

I sin bok diskuterar nämligen Engellau hur människan skall få mycket större rörelseutrymme inom de generella ramar. Han driver den mycket trovärdiga tesen att de nödvändiga förändringarna – det nya samhället – måste byggas underifrån och upp. Det gamla samhällets institutioner och attityder är mycket seglivade och de företräds av mycket starka, endast gradvis bortklingande, särintressen.

Dessa gamla särintressen och institutioner uttalar sig nästan alltid i namn av demokratin. Engellau vänder på steken och ger människorna – i byar, stadsdelar, företag, mandatet att bestämma demokratis räckvidd.

Människonära resonemang

Det är framförallt denna ansats som gör boken så behaglig och viktig. Engellau väver in miljöfrågor, det mångkulturella

samhället, informationsteknologin, molekylärbiologin, EU-perspektivet och den internationaliserade ekonomin i sitt mycket lokala och människonära resonemang. Han låter den "nye Adam Smith" komma till tals och tvärs genom hela *Molnstoden* kan vi läsa citat av von Wright, den finländske filosofen.

Patrik Engellau placeras ju vanemässigt långt ut till höger på den politiska värdeskalen. När Ny Demokrati frankt sade sig "köpa" Den Nya Välfärdens program, så sågs Engellau dessutom som ett slags direktör för den nya cirkushögern.

Därför har jag vid läsningen av *Molnstoden* ansträngt mig att befria mig från dessa tidigare intryck. Och min slutsats är att *Molnstoden* skall läsas efter vad den är och inte efter vad man eventuellt har för fördomar eller tidigare formade åsikter om författaren.

Spännande brytningstid

Alldeles oavsett höger och vänster så anser jag att *Molnstoden* är den mest lättillgängliga bok jag läst om såväl problemen som möjligheterna i vår spännande och påfrestande brytningstid!